

นักล้า

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมเนาะ ทำไมต้องฟังธรรม ทำไมต้องเน้นย้ำทุกวัน เน้นย้ำทุกวันเพราะอะไร เพราะเราผิดวันประกันพรุ่งไง เพราะหัวใจของเราเห็นไหม เวลาปัจจุบันนี้มันก็อ้างเล่ห์ อ้างไปเรื่อย จะเมื่อนั้น จะเมื่อนั้น เราจะทำจริงทำจังของเราๆ เมื่อ... ต่อเมื่อ เห็นไหม กิเลสมันใช้อุบาย เพียงแค่นี้ มันอ้างเล่ห์ไป ผิดวันประกันพรุ่ง ฉะนั้น ฟังธรรมๆ เพื่อตอกย้ำ ตอกย้ำให้เราอยู่กับปัจจุบันนี้

ถ้าเราจะปฏิบัติเราก็จะปฏิบัติปัจจุบันนี้ ถ้าเราจะทำคุณงามความดีเราก็จะทำเดี๋ยวนี้ไง เราจะไม่ไปทำเอาพรุ่งนี้มะรืนนี้ เราจะผิดวันประกันพรุ่งไปเรื่อย ๆ เราเป็นคนจริง เราเป็นคนแน่ เราเป็นคนจริงจัง เราเป็นคนที่ทำอะไรทำแล้วจะได้ผล เราจะไปทำต่อเมื่อเราใกล้จะตาย เวลาจะตายแล้วเราจะทำความจริงของเรา สิ่งทีกิเลสมันหลอกมันหลอกแค่นี้ แล้วไปถึงพอเวลาจะตายนะ ลืมพอเวลาจะตายขึ้นมามันห่วงชีวิต ห่วงต่าง ๆ ขึ้นมานี้ กลัวเป็นกลัวตายขึ้นมา ไอ้ที่ว่าปฏิบัติเลยก็เอาไว้ชาติต่อไป

นี่ไง เวลามันผิดวันประกันพรุ่ง ที่ฟังธรรมๆ มาตอกย้ำตัวเราเองไง เราช่วยตัวเองไม่ได้ เห็นไหมเวลาหลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่า ที่พระเถระถามว่า “ท่านมั่น ท่านมั่นอยู่ในป่าในเขาแล้วท่านมั่นไปฟังเทศน์จากใคร ท่านมั่นจะไปหาครูบาอาจารย์ที่ไหน เราอยู่กับตู้พระไตรปิฎก เราอยู่กับตำรับตำราเรายังต้องรื้อคั่นอยู่ทุกวันเลย” หลวงปู่มั่นบอกว่า “เกล้ากระผมฟังธรรมทุกวันเลย ฟังธรรมอยู่ตลอดเวลาเลย”

เวลาที่ฟังธรรมๆ เห็นไหมนะมันเตือนตัวเองอยู่ตลอดเวลา ถ้ามันเตือนตัวเองตลอดเวลา ถ้าทำจริงทำจังมันทำที่นี่เห็นไหม อันนั้นคือว่า เวลาธรรมมันเกิด แต่ของเราธรรมมันไม่เกิด กิเลสมันเกิด ฉะนั้น เวลาเราเข้าหมู่มาๆ เพื่อตอกย้ำตรงนี้ ตอกย้ำตรงนี้นะ คนเราจะดีด้วยการกระทำ

พระเราจะดีด้วยการประพฤติปฏิบัติ พระเราจะไม่ดีขึ้นมาด้วยศถาบรรดาศักดิ์ พระเราจะไม่ดีด้วยสังคมยกย่องสรรเสริญ พระเราจะดีขึ้นมาที่ คุณงามความดีของเรา ดีที่ คุณธรรมของเรา ใจถ้าศีลสมาธิปัญญาเราทำของเรา จะเป็นประโยชน์กับเรา

ฉะนั้นเราต้องฝึกหัด ดูลิเวลาสัตว์นักร้องเห็นไหม ลูกสัตว์มันเล่นกัน ๆ ลูกเสือ ลูกสิงโต มันเป็นทารก มันจะเล่นทั้งวันเลย การเล่นนั้นคือการฝึก ฝึกวิชาการล่า ดูลิ เวลาเหยี่ยว เหยี่ยวที่มันจะหาเหยื่อมันต้องฝึกฝนของมัน นักร้องมันฝึกฝนมาตั้งแต่มันเกิด แต่มันฝึกฝนด้วยธรรมชาติของมัน ใจ เวลามันเล่นกัน มันหยอกล้อกัน มันฝึกหัดการล่าของมัน ใจ

ถ้ามันฝึกหัดการล่าเห็นไหมดูลิ ถ้ามันโตขึ้นมา แม่มันขับออกไปจากการดูแลของแม่ มันแล้วมันต้องหาอยู่หากินเอง ใจ ถ้ามันล่าประสบความสำเร็จมันก็จะมีอาหารตกถึงท้องมัน ถ้ามันล่าไม่สำเร็จมันต้องทนหิวของมันไป จนกว่ามันจะหัดล่าหัดทำได้ ถ้ามันล่าไม่ได้มันก็ต้องตายไป เพราะมันไม่มีอาหารของมัน นี่คือนักร้อง

จิตของเรา จิตของเราเราจะประพฤติปฏิบัติของเรา เราจะทำคุณงามความดีของเรา เราจะสร้างมรรคสร้างผลของเรา มันเหมือนนักร้อง มันต้องขวนขวาย มันต้องมีการกระทำ ใจ ถ้ามีการกระทำ ถ้าเราทำความสงบของใจของเราเข้ามาได้รอบหนึ่ง นี่เราจะได้ธรรมโอสถ เราได้สังฆธรรม ขึ้นมารอบหนึ่งในหัวใจของเรา มันจะมีความสุขความพอใจในหัวใจของเรา รอบหนึ่ง

แล้วฝึกหัด ๆ ของเรา เราฝึกหัดของเรา มีสติขึ้นมาเราก็ฝึกหัดของเรา เราไม่ใช่ นักร้อง ล่ากิเลส ใจ เราไม่ใช่ นักร้องแบบโลกเขา เขาล่าลาภสักการะ เขาอยากมีชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณ เขาล่าแย่งชิงคุณงามความดี ชิงดีชิงเด่น แล้วมันก็ได้ชิงช่วงนั้นนะ มันไม่มีประโยชน์อะไรขึ้นมา เพราะมันเป็นเรื่องสังคมเรื่องโลก ๆ เขาทำกันได้อย่างไร

วิชาชีพของเขานี้ การบริหารจัดการเขาทำของเขาได้อยู่แล้ว เราเป็นพระ เราเป็นพระเห็นไหม ถ้าเราจะล่าเราก็ต้องล่ากิเลสของเรา ใจ นักร้อง ๆ นักร้องเพื่อดำรงชีพของเขา นักร้องมันต้องฝึกหัดตัวของมัน มันต้องฝึกฝนต้องมีเขาวนปัญญา มันถึงจะล่าได้ ล่าได้มันก็มีอาหารของมัน

นี่ก็เหมือนกัน เรานักปฏิบัติ ๆ เราจะปฏิบัติ เราจะล่ากิเลสของเรา เราจะล่าต้องให้เจอ ใจจะนั้น เวลาทำอะไรก็ทำไม่ได้ ทำสิ่งใดทำไม่เจอ เราอยู่ในหมู่คณะนะ บวชมาเป็นพระมีบริวาร ๘ เข้าก็ออกบิณฑบาต บิณฑบาตเลี้ยงชีพเป็นวัตร สิ่งที่เราเลี้ยงชีพของเรานี้เกิดจากกรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บริษัท ๔ อุบาสก อุบาสิกา เขาต้องการปรารธนาบุญกุศลของเขา เขาก็ทำบุญกุศลของเขา เขาทำนี่เพราะมันบุญกุศลของเขา ใจเรานี้เราเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้งของเรา เราอยู่ในธรรมวินัยต่างหากเราถึงดำรงชีพได้ เรากินบุญขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรากินบุญในสังคมนี่ สังคมนี่เขาเสียสละของเขา แล้วถ้าเรามีความละอาย มีสติมีสัมปชัญญะ เราจะทำประโยชน์กับเราไป

ฉันอาหารของเขาแล้วของญาติโยมแล้วเราจะทำคุณงามความดีอะไรของเรา แล้วคุณงามความดีทางโลก ดูสิวิชาชีพทางช่างเขามีทั้งนั้น ใครจะมีการศึกษามากน้อยขนาดไหน แต่จิตใจของเขาไม่เคยได้สัมผัสธรรม ไม่เคยเห็นสัจจะความจริง เราจะประพฤติปฏิบัติของเราเห็นไหม ปฏิบัติเพื่อหัวใจของเราไป ถ้าเพื่อหัวใจของเรา เพื่อประโยชน์สังคม ผู้มีศีลมีธรรมอยู่ในสังคมใดสังคมนั้นร่มเย็นเป็นสุขนะ ผู้ที่มีแต่ทุกศีลมีแต่ความเดือดร้อนไปหมด สังคมที่เขาร่มเย็นเป็นสุข มันก็ไปๆ ไปๆ ให้เขาแตกแยกทั้งนั้นนะ

แต่ถ้าผู้มีศีล ในสังคมที่เขาแตกแยกขนาดไหน เขามีปัญหาขนาดไหน ผู้มีศีลไปสุมานขึ้นมา เพื่อให้มันเป็นประโยชน์กับสังคมนั้นไป นี่ก็เหมือนกัน เราเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง เราทำเพื่อประโยชน์กับเราไป ประโยชน์เพื่อดำรงชีพของเรา แต่สิ่งที่เขาอยากได้บุญกุศลของเขา เขาทำของเขา มันเป็นหน้าที่ของเขา มันเป็นผลประโยชน์ของเขา เขาทำเพื่อประโยชน์ของเขา เขาไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์อะไรกับเราหรอก

สิ่งที่เขาเชิดชูๆ เพื่อศาสนา เพื่อความมั่นคงของศาสนา ชาวพุทธของเราที่อยากจะให้ศาสนา เห็นไหม ศาสนาทายาท ส่งต่อกันเป็นรุ่นๆ ไปไง เราก็คือพระ เป็นผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร เลยมาบวชเป็นพระไป ถ้าเราบวชเป็นพระ เราจะประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา เราเป็นลูกเสือ ครูบาอาจารย์เราท่านเป็นเสือ เป็นผู้บันลือสีหนาทนะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านบันลือสีหนาทของท่าน ท่านทำเพื่อประโยชน์ของท่าน ท่านมีอำนาจวาสนาของท่าน

เราเป็นลูกศิษย์ลูกหา สัทธาวิหาริก นี้ภูมิใจ ภูมิใจว่าเป็นพระป่า ภูมิใจว่าสืบทอดมาจาก หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นใจ นี้ลูกเสือ ลำเนื้อไม่เป็น ลูกเสือนี่เห็นไหม มันต้องล่าเนื้อเป็น ต้องจับ สัตว์ได้มันถึงมีอาหารของมัน

นี่ไง ถ้าเราจับสัตว์ได้แล้วอาวุธอยู่ที่ไหน ดูลูกเสือนี่มีเขี้ยวมีเล็บเพื่อจะจับล่าอาหารของมัน ลูกเสือนี่มันต้องมีลายเสือ ถ้าลูกเสือนี่มีลายเสือนะมันต้องประพฤติปฏิบัติ มันต้องมีศีล มีสมาธิ มี ปัญญา ถ้ามันมีศีล มีสมาธิ มีปัญญา มันจะมีความอบอุ่นของใจ ถ้ามีความอบอุ่นของใจ เราห่มผ้า กาสาวพัสตร์เป็นธงชัยของพระอรหันต์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ห่มผ้ากาสาวพัสตร์แบบนี้ เราบวชมาเป็นศากยบุตรพุทธชินโรส เป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ห่มผ้ากาสาวพัสตร์ เราได้นั่งห่มธงชัยของพระอรหันต์ แล้วจิตใจของเราละ จิตใจของเรามันเป็นอย่างนั้น ใหม

ถ้ามันมีคุณธรรมขึ้นมามันภูมิใจ มันภูมิใจนะ เกิดเป็นมนุษย์ไม่เสียดชาติเกิด เกิดมาบวช เป็นพระ บวชเป็นพระประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มีคุณธรรมในหัวใจของเราขึ้นมา ถ้ามันมีคุณธรรม ในหัวใจของเราขึ้นมา สิ่งนี้มันเป็นธรรมโอสธ ธรรมโอสธมันรักษาใช้รักษาโรคภัยไข้เจ็บในหัวใจ ของเรา แล้วมันยังเจือจางกับสังคม เจือจางกับบริษัท ๔ เห็นไหม บริษัท ๔ เขาชื่นชมส่งเสริม ส่งเสริมให้เราประพฤติปฏิบัติ ส่งเสริมให้เราให้คุณธรรมขึ้นมา แล้วแบ่งปันผมด้วย แบ่งปันดิฉัน ด้วย

เพราะดิฉันทุกชาติดิฉันยาก แบ่งปันด้วย ๆ แบ่งปันด้วยก็แบ่งปันด้วยการกระทำ สอนโดยไม่ ต้องสอน สอนด้วยความเป็นอยู่ของเรา เราอยู่ในที่สงบสงัด เราอยู่ในที่วิเวก เราอยู่ในที่ที่เป็น ชัยภูมิ เขาเห็นของเขา ๆ ชื่นชม ดูลิคนเขาเห็นสิ่งที่สวยงาม เห็นสิ่งที่มีคุณค่าเขาก็มีความปลื้มใจ เป็นธรรมดา ชาวพุทธเราเห็นพระ เห็นพระอยู่ในสมณสาธูป เห็นพระอยู่ในธรรมวินัย เห็นพระที่ นำเคารพเลื่อมใส เขาก็มีความปลื้มใจของเขา แล้วเขาได้ทำบุญกุศลของเขา เขาทำด้วยเนื่อนาบุญ ของเขา เนื่อนาบุญที่มีคุณค่าของเขา เขาทำแล้วเขาปลื้มใจของเขา

นี่ไง ถ้าเราประพฤติปฏิบัติของเราในใจของเรา แบ่งปันด้วย ๆ แบ่งปันด้วยก็การดำรงชีพของเราที่แหละ การดำรงชีพที่การเป็นสมณะของเราที่เห็นไหม มันรื่นเริง มันชื่นบาน มันพอใจ

ในความเห็นของเขา นี่ไง ถ้าเราประพฤติปฏิบัติได้มันเป็นคุณธรรมในใจเราด้วย แล้วแบ่งปัน ด้วยศาสนทายาท นี่ไง นี่ฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อตอกย้ำตราบนี้

ปฏิบัติให้มันได้ พยายามทำของเราให้มันได้ สิ่งที่ทำมาๆ มันเป็น ประสบการณ์ ประสบการณ์ ทำแล้วมันเป็นประสบการณ์ทำแล้วมันไม่ได้ผลเราก็พยายามละเอียดยุติขึ้น ดูแลให้ดีขึ้น สิ่งใดที่มันเป็นของแสง สิ่งที่เป็นของแสง “ของคู่” ถ้าของคู่ เพศตรงข้ามนี้ก็เป็นของแสง ทุกอย่างเป็นของแสงทั้งนั้น ถ้าของแสงแล้วเห็นไหม เวลาพระอานนที่ถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป

“องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว โลกนี้มีผู้หญิงเข้ามา เข้ามาในบริษัท ๔ เข้ามาในพุทธศาสนา พระควรจะทำตัวอย่างไร”

“อย่าได้เห็น อย่าได้มองเลยดีที่สุด”

“แล้วมีความจำเป็นเพราะเป็นพีเป็นน้องเป็นญาติกันนี้ต้องอย่างไร”

“ก็ตั้งสติไว้ ตั้งสติไว้พูดกับเขาพอสมควร พูดด้วยเหตุด้วยผลของเขา” แล้วถ้าตั้งสติไว้เห็นไหม

นี่ใจองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็บอกแล้ว พระอานนที่ถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้เลย ว่าของที่แสงๆ มันควรทำอย่างไร ถ้ามันควรทำอย่างไร ถ้าเรารักษาหัวใจของเรา สิ่งที่เป็นของแสงเราจะหลบเราจะหลีกเราจะไม่เข้าไปคลุกคลีอยู่กับสิ่งๆ นั้น เพราะว่าผู้ที่เขาเห็นเขารู้จักใจ รู้จักถึงธรรมวินัย เราเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เคารพศาสนา ธรรมวินัยเป็นองค์ศาสนาแทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเคารพแล้วเราทำคุณงามความดีของเรา เราทำเพื่อประโยชน์กับเรา เอาตัวรอดให้ได้ก่อน

ถ้าเอาตัวรอดให้ได้ก่อน คนเราไม่มีโรคไม่มีภัยในร่างกายมันจะมีอะไรเป็นของแสง จิตใจที่มันสะอาดบริสุทธิ์ จิตใจที่มันพ้นจากเชื้อโรคไปแล้วมันจะมีอะไรเป็นของแสงล่ะ เพราะไม่มีของแสงนั้นเขาถึงทำประโยชน์ได้เต็มไม้เต็มมือไป แต่เรายังมีโรคภัยอยู่ในหัวใจ เราจะทำอะไรสิ่งใด

ของแสงนี้มันจะไปกระตุ้นให้โรคภัยไข้เจ็บนี้มันลุกลาม นี่ไง ถ้ามันกิเลสตัดความทะยานอยาก ในหัวใจของเราอยู่ เราต้องดูแลต้องรักษา

เราจะเป็นนักร้อง นักร้องถ้ามันผิดพลาดขึ้นไปมันก็เสียชีวิตในการล่ามันนั่นแหละ เวลาผ่านไป เห็นไหม มันไปเจอเขาควายอย่างนี้ มันไปเจอเขี้ยวหมูตันอย่างนี้ เสือมันก็ตาย นักร้องๆ นี่มันจะล่า เขาที่มันก็ต้องมีความว่องไว มันต้องมีวิชาของมันมันถึงจะล่าได้ ถ้าล่าด้วยผิดพลาดขึ้นไปก็มี บาดแผลกลับมาทั้งนั้นนะ เพื่อจะหาอาหารมาดำรงชีพ มันก็ต้องสละชีพมันเพื่ออาหารของมัน เหมือนกัน

เวลานักร้องที่เขาฝึกหัดมาขนาดนั้นมันยังผิดพลาดได้เลย ของเรานี้กิเลสเต็มหัวใจ เราเป็น นักปฏิบัติ เราจะล่ากิเลสของเรา ถ้าเราไม่ล่ากิเลสของเราใครจะล่าให้เรา เราเป็นลูกเสือ เราเป็นลูก คิษย์ของหลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่นครูบาอาจารย์ ท่านเอาตัวท่านรอดได้ ท่านปกป้องดูแลเราได้ ท่าน มอวิชาไว้ให้ ข้อวัตรปฏิบัติของเราเห็นไหม ให้มีข้อวัตรปฏิบัติติดหัวมันไปๆ ติดหัวมันไปนี่มัน ระลึกอยู่ตลอดเวลา มันมีความละเอียดนะ จะทำอะไรทำด้วยความสุขเอาเผากิน ทำอะไรด้วยพอสัก แต่ที่ทำนี่มันละเอียด ครูบาอาจารย์ท่านไม่ทำแบบนี้! ครูบาอาจารย์ท่านทำจริงทำจัง ท่านทำของ ท่านด้วยความจริงจังของท่าน ท่านทำเพราะท่านเห็นประโยชน์ในการกระทำนั้น เพราะท่านทำแล้ว มันได้ประโยชน์ของท่านมา ท่านเห็นคุณค่าของมัน ถ้าเห็นคุณค่าของมันท่านรักษาไว้ๆ แล้วมีคน มาลุ่มๆ คล่าๆ มาสบประมาท มันเห็นแล้วมันทนไม่ได้

หลวงตาท่านเห็นแล้วทนไม่ได้เลย ท่านบอกพระเวลาเดินจงกรมเอามือไขว้หลัง มาทำอย่าง นี้ ท่านบอกว่ามันทำอย่างนั้นได้อย่างไร ท่านว่ามันไม่เคารพธรรมๆ เลย ถ้ามันเคารพธรรม มัน เคารพธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ ถ้าเราจะกราบธรรมเราต้องเคารพบูชา ทำด้วยความเคารพเห็นไหม ถ้ามันทำด้วยความเคารพ มันก็มีสติมีปัญญาควบคุมไว้ชั้นหนึ่ง ใจทำด้วยความไม่เคารพ สักแต่ว่าทำ ทำแต่ว่าฉันทำได้ อะไร ก็ทำได้ ทำได้ทั้งนั้น แล้วเวลาทำขึ้นมา ปฏิบัติขึ้นมาแล้วไม่ได้ผลสักอย่างหนึ่งเลย ก็ทำแล้วไง ก็ทำ ด้วยจิตใจอย่างนี้ ทำด้วยความสะเพร่า ทำด้วยความไม่จริงจัง ทำด้วยความเข้าข้างตัวเองตลอด มันไม่เข้าข้างธรรมเลย

ถ้าเข้าข้างธรรมนะ ศีล สมาธิ ปัญญา เรามีสติยับยั้งไว้ ถ้าเดินจงกรม ถ้ามันผิดพลาดขึ้นมา เดินจงกรมแล้วทำไมมันไม่ลง มันไม่ลงมันเป็นเพราะอะไรละ เพราะเราเดินสักแต่ว่าไง เดินไปเหมือนหุ่นยนต์ จิตใจคิดไปเรื่อยแปด จิตใจไม่มีสติปัญญาควบคุมมันเลย แล้วบอกว่าฉันก็ภาวนาเหมือนกัน ทำไมฉันไม่ได้ละ คนที่เขาภาวนานี่เขาเคารพ เขามีความสัตย์ เดินด้วยความสงบเสงี่ยม อย่าให้สติมันกระจาย มือขวาทับมือซ้ายไว้ระหว่างหน้าท้อง แล้วเดินด้วยสติปัญญาของตน นี่ตั้งใจ สติตั้งใจทำให้มันได้ อย่าไปแกว่ง อย่าให้มันแตกออกไป แล้วเราก็จริงจ้งของเรา ทำให้มันเดินของมันไปโดยสัญชาตญาณของมัน แต่กำหนดสติไว้กับลมหายใจ หายใจออกที่ปลายจมูกนั้นแล้วตั้งใจของเราๆ มันต้องเป็นไปได้ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเหตุมันสมควรแล้วมันต้องเป็นธรรมขึ้นมาจนได้

ศีล สมาธิ ปัญญา เราปฏิบัติเพื่ออะไร ปฏิบัติเพื่อค้นคว้าหัวใจของเรา ถ้าเราค้นคว้าหัวใจของเราไม่ได้ สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงานเราไม่ได้ เวลานั้นกล้าเห็นไหม ดูลิ สถานที่ที่อยู่ของมันโดนมนุษย์บุกรุกจนที่อยู่มันไม่มี อาหารมันก็น้อยลง แล้วมันจะไปอยู่ที่ไหน มันไม่มีที่อยู่เห็นไหม สัตว์ป่ามันหาที่อยู่ไม่ได้ นักร้องมันไม่มีสถานที่ของมัน

นี่ก็เหมือนกัน เราจะหาใจของเราๆ มันปกคลุมเราด้วยกิเลสตัดทอนความทะยานอยากหมดเลย แล้วจะไปหาเหยื่อที่ไหน เราจะล่ากิเลสตัดทอนความทะยานอยากเห็นไหม ดูลิ สิ่งของมันพุ่งซ่านสิ่งต่างๆ เราจะล่า เราจะจับ เราจะจับมัน เราจะเอามันเป็นเหยื่อ แล้วมันอยู่ไหนๆ มันอยู่ไหนเพราะมันหาไม่ได้

นักร้องเขาต้องฝึกหัดนะ ใ้หน้เราก้จะมาฝึกของเรา ฝึกหัดของเราเพื่อหัวใจของเรา ใ้ เพื่อหัวใจของเรา เราทำเพื่อประโยชน์กับเรา งานอย่างอื่นมันมีทั้งนั้นนะ คนเราเกิดมามีหน้าที่การงาน มันต้องมีหาอยู่หากินเป็นเรื่องธรรมดา พระเราเห็นไหม พระก็มาจากคน คนเขายังมีบ้านมีเรือน พระเราก้มีกุฎมีวิหาร ใ้เรื่องการกระทำเรื่องรักษามันก็เป็นธรรมวินัย เป็นศาสดาเหมือนกัน เพราะอะไร เพราะสิ่งที่เราใช้เราสอนนี้เป็นของของสงฆ์ทั้งนั้น

ของของสงฆ์ เราใช้ของของสงฆ์ เราทำให้จิตใจเราชื่นบาน ถ้าเราไม่รู้มันก็พออยู่ได้ ถ้ารู้ว่าทำผิดนะ มันเศร้ามันเหงามันหงอยเลยละ แล้วทำผิดทำอะไร เพราะเราไม่รู้ เราไม่ได้ศึกษา นี่ก็เหมือนกัน พระบวชใหม่ก็ดูผู้เก่า ผู้ที่ทำงาน ผู้เก่าผู้กระทำ ทำแล้วเราก็ถนอมรักษา สิ่งที่มีนเสียหายไปแล้วเราไม่มีเจตนาทำสิ่งใดอย่างนั้นก็เสียสละไป แล้วสิ่งอื่นเราก็ซ่อมแซมของเราบำรุงรักษาของเรา อันนี้เป็นงานอันหนึ่ง งานดูแลรักษาก็เป็นงานอันหนึ่งนะ เพราะมันเป็นของของสงฆ์

เวลาเขาสร้างวัดสร้างวาขึ้นมา ขอให้ภิกษุจากจตุรทิศ ภิกษุทั้ง ๔ ทิศ ที่ไม่ได้มาขอให้มาที่มาแล้วขอให้อยู่สุขอยู่สบาย อยู่สุขอยู่สบายเพื่ออะไร เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขของเขา ใ้เราเห็นไหมดูสิ มันมีแต่เข้าใจต่อกัน ถ้าเขาอยู่สุขอยู่สบาย เราก็อยากอยู่สบาย เราสุขสบายภายนอก กินอึมนอนอุ่น กินเลสมันก็ตัวใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติ ฉันทันแต่ นอนน้อย นอนแต่ นอนน้อย ไม่นอนเลย แล้วต่อสู้กับกิเลสตลอด

เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเนี่ย ความเป็นอยู่นั้นเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ด้วยข้อวัตรปฏิบัติ ด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา ถ้าเรามีสติปัญญาที่กำหนดพุทโธ หายใจเข้าพุท หายใจออกโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ นี้เราจะฝึกหัดแล้ว เราจะล่า ล่าหากิเลสตัดหาความทะยานอยากในใจของเรา

นักร้อง! นักร้อง! นักร้องมีศกยภาพนะ สัตว์มันกลัว สัตว์กินพืชมันต้องดำรงชีพของมันโดยสัญชาตญาณของมัน มันกินพืชมันก็ต้องคอยระวังตัวของมัน เพราะผลของวิญญูะไง ผลวิญญูะเห็นไหม ห่วงโซ่อาหาร มันกินกันเป็นชั้นๆ ไป นุ่น ยักษ์มนุษย์นี่ แล้วเขาทำอาหารเสร็จแล้วเขามาถวายพระนี่ พระก็ฉันทุกอย่าง อยู่ในกระเพาะนี้ไม่ต้องล่าเลย เขามาใส่บาตรให้ด้วย

แต่เวลากิเลสไม่มีใครทำให้ได้ กิเลสตัดหาความทะยานอยากทุกคนต้องทำของเราขึ้นมาเอง เรามีศกยภาพนะ ความเป็นอยู่ของมนุษย์ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เรามาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระนี่เป็นผู้เห็นภัยในวิญญูสงสาร ทำภักติกแล้ว ที่เขาถวายมาแล้วฉันแล้วเข้าสู่เรือนไม้ เข้าสู่เรือนว่าง เข้าสู่ที่สงบสงัด คั่นคว่ำหาใจของตน นี่ไง ถ้าจิตมันสงบๆ

นี่สิ่งที่สภาวะแวดล้อม ๆ ในหัวใจ ถ้าเราหาใจของเราเจอ หาใจของเราเจอมันก็มีหัตถ์จรรย แล้ว แล้วเวลาเราหาใจของเราเจอแล้วนี่ เราออกฝึกหัดใช้ปัญญาของเรา เราต้องออกฝึกหัดใช้ปัญญาของเรา เราจะล่าเอากิเลสมาตีแผ่ หามันให้เจอ ถ้าหามันให้เจอ จับให้ได้ จับได้พิจารณาของมันไป แล้วพอพิจารณาของมันไป คนที่ภาวนาเป็น มันมีกิเลสกระทำต่อสู้นี้ในหัวใจมันสนุกนะ ภาวนาไม่เป็นมันก็เฉา มันก็เหงา มันก็หงอย แต่พอเวลาภาวนาเป็นขึ้นไปนี่ มันจะเอาอย่างเดี่ยว ๆ

ดูสิ หลวงตาท่านบอกเวลาติดสมาธิอยู่ ๕ ปี บอกว่าให้ออกพิจารณา เวลาออกพิจารณาแล้ว มันหลับมันนอนไม่ได้เลย มันหลับมันนอนไม่ได้ มันจะเอาอย่างเดี่ยว นั่นละ ไร่บ้ำสังขาร ไร่บ้ำสังขาร ถ้ามันไม่พิจารณามันก็ไม่รู้ ถ้ามันไม่พิจารณามันจะรู้ได้อย่างไรละ ก็นี่ติดสมาธิอยู่นี้ จิตมันสงบมันก็ไม่ใช่ เวลาออกมาค้นคว้ามัน ๆ ก็ต้องค้นคว้าให้จริงให้จัง ขณะที่กำลังค้นคว้าอยู่นี้ มันไม่ได้หลับไม่ได้นอนเลย

นี่ใจเวลามันหาไม่เจอ นักร้องหาเหยื่อไม่ได้มันก็ต้องอดตายของมันไป แต่นักร้องจะหาเหยื่อเหยื่อมันเป็นฝูงเลย หมูป่าเขี้ยวตันทั้งนั้นเลย มันขวิดเอา มันต่อสู้อา นี่พยายามสู้กับมันด้วยเขี้ยวด้วยเล็บของตนเหมือนกัน พยายามต่อสู้อันอยู่ สู้แล้วมันไม่จบ มันยืนกันอยู่อย่างนั้นมันสู้ไม่ได้มันทำไม่ได้ แล้วทำอย่างไร ทำอย่างไร

เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัติไป มันมีแง่มุมหมดทั้งนั้นละ การปฏิบัติไปมันมีแง่มุมของมัน นักร้องมันต้องฝึกต้องหัด มันต้องมีเขี้ยวมีปัญญา ดูสิเวลาสิงโตมันจะล่าสัตว์ มันต้องไปทางใต้ลมไม่ให้มันได้กลิ่น มันต้องย่องเข้าไป ให้กะได้ระยะไง ถ้าได้ระยะแล้วมันถึงจะล่า ถ้ามันกระระยะไม่ได้ พอมันขยับตัวเหยื่อหนีก่อน มันเหนื่อยเปล่า วิ่งไล่แล้วไม่ได้เหยื่อ เสียพลังงานแล้วไม่ได้เสียพลังงานด้วย หิวก็หิว แล้วยังเสียพลังงานไปอีก แล้วไม่มีอะไรเข้ามาเติมเต็มกระเพาะเลย โอ๊ย คอตกนะ

นี่เวลาภาวนาเห็นไหม ดูสิ นี่ผลของวิญญูะ นี่ห้วงโซ่ของอาหาร มันยังกินกันเป็นชั้น ๆ มาแต่นี้มันด้วยเวรด้วยกรรมไง แต่ถ้าเราทำคุณงามความดีของเรา เราจะล่ากิเลสของเรา พุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามันสงบเข้ามาหาใจของเราให้ได้ ถ้าหาใจของเราเจอ นี่ค้นคว้าหามัน มันซุก

อยู่ตรงไหน มันซุกที่ไหน มันดุ้งงไป ให้เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต ตามความเป็นจริง มันซุกอยู่ที่ไหน มันพลิกแพลงอย่างไรเราถึงจับต้องไม่ได้ แล้วถ้าจับต้องไม่ได้ ไม่มีกิเลสกับธรรมต่อสู้กัน ธรรมะๆ คีล สมาธิ ปัญญาเป็นธรรม มันไล่ต้อนขึ้นไป มันต่อสู้ไป มันพิจารณาไป โอ้อโฮ มันดี มันสุข มันสุดยอด มนุษย์ทำไมมันประเสริฐขนาดนี้ มนุษย์ทำไมมันมีความสามารถได้ขนาดนี้ มนุษย์ทำไมมันมีคุณธรรมได้ขนาดนี้ นี่เวลาธรรมมันเจริญใจ

ถ้าเราไม่รู้จักวิธีรักษา ไม่มีสติปัญญารักษามัน เวลามันเสื่อมณะ มรรคผลไม่มีแล้วละ เราทำขนาดนี้ยังไม่ได้ ใครๆ ก็ทำคงทำไม่ได้อย่างเราหรอก โอ้ย มันมีแต่เรื่องของกิเลสยุ่งแยะแยะรื้อรื้อ ทำให้จิตใจนี้อ่อนแอไปหมดเลย แล้วก็ล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้น นี่ไง เวลาเรานักร้องที่มันกะระยะไม่ได้ ไล่กวัดไปแล้วมันจับเหยื่อไม่ได้ พอจับเหยื่อไม่ได้ เราคงไม่มีความสามารถจะมีอาหารกินแล้วละ นอนชมอยู่ที่นี่ รอวันตาย เพราะไม่มีอาหารใจ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราทำจิตของเราไม่ได้ เรายังรักษาของเราไม่ได้ เราต้องฝึกหัดๆ ฝึกหัดเห็นใหม่ นักร้องมันเล่นกันมาตั้งแต่ทารกเล่นกันมาตั้งแต่ยังเยาว์วัยเพื่อเป็นอาวุธ เพื่อความชำนาญของมัน ใ้นี้ก็เหมือนกัน ในปกติประจำวันของเรา เราก็กำหนดพุทโธของเรา เราใช้สติปัญญาของเรา เราฝึกหัดใจของเรา เราพยายามสร้างสมของเราขึ้นมาให้เรามีกำลังใจขึ้นมา เราต้องทำได้ ครูบาอาจารย์ท่านทำของท่านมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมไปแล้ว เพราะตรัสรู้เองโดยชอบ ค้นคว้าเองด้วยตัวของท่านเอง แล้วท่านถึงเป็นศาสดาใจ ไม่ได้เรียนมาจากใครทั้งสิ้น เวลาเทศนาว่าการตั้งแต่เทศน์ธัมมจักกัมา ปัญจวัคคีย์มีดวงตาเห็นธรรม ปัญจวัคคีย์ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ความสำเร็จเป็นพระอรหันต์นั้นเพราะมันมีคุณธรรม มีสัจจะมีความจริง สิ่งที่คุณครูบาอาจารย์ท่านทำของท่านมา ท่านทำของท่านได้ ท่านเป็นมนุษย์ของท่าน ท่านพยายามชวนชวยของท่าน

ในปัจจุบันนี้โลกเจริญๆ โลกเจริญคือทฤษฎีเจริญ ทางวิชาการเจริญ การศึกษาเจริญ เราบริหารจัดการการศึกษา เด็กมาให้มีการศึกษาให้หมด พระบวชมาแล้วต้องมีการศึกษาต้องมีความเข้าใจ ตำรับตำราเราค้นคว้ามานี้ด้วยปริยัติ ด้วยเขาวนปัญญา เรามีแนวทางทั้งนั้น เราปฏิบัติได้

ทั้งนั้นนะ แต่ที่มันเป็นเหลวเป๋วเหลวเพราะว่าเราไม่จริงจังเท่าตัวเอง มันคว้าน้ำเหลว ไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงแล้วไม่มีสติปัญญาต่อสู้กับกิเลสตัดหาความทะยานอยากในใจของตน

ในกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันสู้ไม่ได้ มันทนไม่ไหว มันชักมันนำ มันโน้มมันไป เชื้อมันไปหมดเลย อารมณ์นั้นแหละ อารมณ์ความรู้สึกนี้ไปเกาะเกี่ยวอยู่นั้นนะ แล้วเสียเวลาไปกับมันเป็นวัน ๆ เป็นเดือน ๆ เป็นปี ๆ เสียเวลาอยู่อย่างนั้น ทำไมไม่ปล่อยวาง ทำไมไม่กลับมาตั้งสติ ทำไมไม่กลับมาบำเพ็ญกรรม ๒๔ ชั่วโมงเวลามันพร้อมอยู่แล้ว ฝึกหัดสิ ๆ นักร้องมันต้องฝึกหัด จับเหยื่อให้ได้ ๆ ถ้ามันจับเหยื่อได้มันก็มีอาหาร

ถ้ามันจับเหยื่อไม่ได้เห็นไหมดูสิ สิงโต จำฝูงเห็นไหม มันนอนเฉย ๆ ให้ลูกน้องมันไปล่า ล่าเสร็จแล้วนะมันกินก่อน มันกินก่อน มันใช้กำลังน้อยที่สุดกินมากที่สุด มีหน้าที่อย่างเดียวคือปกป้องฝูง นี่ไง แต่ของเราเราต้องล่ามา ๆ นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราไม่ล่ามันก็ไม่ได้อาหาร ถ้าเราไม่ล่าเราก็ดำรงชีพไว้ไม่ได้ นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราไม่มีสติปัญญาจนกว่าที่เราค้นคว้าหาจิตของเราเจอ เราจะไปภาวนาที่ไหน

การศึกษาเจริญ โลกเจริญ ทุกอย่างเจริญหมด แล้วมันก็มีแต่ภาคปริยัติ มันปฏิบัติในภาคปริยัติไป บวชมาเป็นพระป่า แล้วก็มีการศึกษา แล้วก็ใช้ตรรกะ พุทธธรรมอย่างนั้นนะแต่ไม่มีความจริง เพราะมีความรู้จริงมันทุกข์นะ ไฟสุ่มซอน กิเลสมันเผาผลาญในใจแต่พุทธธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ไฟสุ่มซอน ๆ มันไม่ใช่แน่แท้ตัวจริง มันเป็นไฮยีน่า คอยให้เขาล่าแล้วไปแย่งอาหารเขา มันไม่ใช่แน่แท้ ให้เขาล่า พอเขาล่าเสร็จแล้วมันก็ไปแย่งอาหารเขา แย่งอาหารเขากินหมดทุกอย่าง

นี่ก็เหมือนกัน ศึกษามา ๆ... ไม่ใช่ต่อต้านการศึกษา การศึกษานี้มันศึกษามาเพื่อเป็นความรู้ที่ถูกต้อง แต่ความรู้ที่มันเป็นความรู้ในภาคปริยัติ มันต้องเป็นภาคปฏิบัติต้องเป็นความจริง ถ้าความรู้จริงมันเกิดขึ้น แล้วความรู้จริงมันเกิดขึ้นมันต้องเกิดขึ้นจากการปฏิบัติ มันเป็นนักวิทยาศาสตร์ มันต้องพิสูจน์ตรวจสอบ มันต้องเป็นคนพิสูจน์ เป็นคนตรวจสอบ ตรวจสอบแล้วมันเข้าใจ มันเป็นทางวิชาการที่เราถือคั่น เราทำวิจัยของเราเองมันถูกต้อง ทั้ง ๆ ที่ธรรมะองค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเป็นทฤษฎีที่ชัดเจน แต่เราไม่สามารถพิสูจน์ ไม่สามารถตรวจสอบ ไม่สามารถวิเคราะห์หิวใจให้รู้จริงขึ้นมาในใจของเราได้

ถ้าไม่รู้จริงของเราได้ มันไม่ได้ชำระล้างกิเลสในหัวใจของเรา มันก็เป็นไฟสุมนอนอยู่อย่างนั้น แล้วเวลาพุทธธรรมะเห็นใหม่ ศึกษามาๆ ศึกษามาก็เทียบเคียงใจ ใจ อารมณ์อย่างนี้เทียบเคียงอย่างนี้ๆ แต่อารมณ์อย่างนี้เทียบเคียง เทียบเคียงไม่ใช่ของเรา ของเรามันต้องเกิดจากศีล สมาธิ ปัญญา มันต้องเกิดจากสติ เราต้องล่าเอง เราต้องทำของเราเอง ถ้าเราทำของเราเอง เราเป็นนักปฏิบัติ เราเป็นลูกเสือ

ครูบาอาจารย์ของเรามีชื่อเสียงนะ หลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่นเป็นที่เคารพศรัทธาของสังคม แล้วประพุดติปฏิบัติจนมันเป็นที่ไวใจ พอเป็นที่ไวใจเราก็ศึกษาไป ศึกษาไปก็เป็นปริยัติ ศึกษาไปจากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง แต่มันยังไม่เป็นจริงของเรา เวลาหลวงปู่มั่นท่านเทศน์ว่า การ สิ่งใดที่เป็นสำคัญๆ พุดไม่ได้ ข้ามไปก่อนๆ อะไรที่เป็นความสำคัญข้ามไปก่อนๆ เพราะกิเลสของคนมันร้ายนัก มันจะจำ จำแล้วมันสร้างภาพ หลวงปู่มั่นท่านพุดอย่างนี้ประจำเลย เพราะว่าท่านเองท่านก็ค้นคว้าของท่านมา

เวลาหลวงตาท่านเทศน์ใหม่ๆ ก็เป็นอย่างนี้ แต่พอสุดท้ายแล้วท่านบอกว่าหมดไส้หมดพุงๆ ไอ้เราสิ่งนี้มันเป็นที่น่าจะศึกษาน่าจะจดจำ แต่จดจำขึ้นมาเป็นแนวทาง จดจำขึ้นมาเป็นประเด็น จดจำขึ้นมาแล้วเราต้องฝึกหัดของเราขึ้นมา สิ่งที่คุณครูบาอาจารย์เราท่านมีความชำนาญของท่าน ท่านล่าเหยื่อมากองไว้เต็มเลย จะกินประเภทใด จะเป็นหมูป่า เป็นก้าง เป็นกวาง กองอยู่เต็มเลย เราล่าไม่เป็นสักตัวหนึ่ง ล่าอะไรก็ได้ แต่ก็ไปเอาซากสัตว์ของคุณครูบาอาจารย์ที่ท่านล่ามา เอามาโฆษณาชวนเชื่อ มันไม่เป็นจริง มันนักร้องจอมปลอม มันไม่ใช่ที่นักร้องจริง

ถ้าที่นักร้องจริงเห็นใหม่ นั่นเป็นของคุณครูบาอาจารย์ของเรา ท่านมีผลงานของท่าน ท่านล่ามาได้เต็มเลย จะเนื้อ จะก้าง จะกวาง จะสัตว์ชนิดไหน อู้อู้ออกเต็มเลย จะกินอะไรก็ได้ อิ่มหนำสำราญ ไอ้ของเราละ เราอาศัยเศษเนื้อจากท่าน แต่เวลาเราจะทำจริงทำจังของเรา เราจะย้ายถิ่นของเรา เราจะมีอาณาเขตของเรา เราก็ต้องมีความสามารถล่าของเราได้

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตเราสงบแล้ว เราฝึกหัดของเรา เรามีความรู้จริงของเรา ถ้ามีความรู้จริงของเรา จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง สมณสารูป ดุติ บริษัท ๔ เขาก็ต้องการการชี้แจงจากศาสนทายาท ผู้ที่มีคุณธรรมจริงเราก็สามารถชี้แจงได้ สามารถบอกเขาได้ จะสามารถบอกเขาได้ เราต้องบอกตัวเองได้ก่อน เราจะทำในตัวของเราเองได้แล้ว เราล้าก็เลสตัณหาความทะยานอยากของเรามาตีแผ่ในใจของเราได้แล้ว เราพิจารณาของเราแล้ว เราได้ตรวจสอบวิเคราะห์หิวภัยจนจบสิ้นกระบวนการของมันแล้ว แล้วพิสูจน์ซ้ำมันก็เป็นสัจจะความจริงเหมือนกัน

อริยสัจจมันมีหนึ่งเดียว ถ้ามันพิสูจน์แล้วตรวจสอบแล้วถึงเป็นความจริง แล้วเวลามันสมมุจเลขา มันขาดไปแล้วเห็นไหม มันไม่มี มันไม่มีมันหมดสิ้นไป มันหมดสิ้นไป มันถึงเอากระบวนการอย่างนี้ เอาการกระทำอย่างนี้ จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง นักร้องจะส่งต่อส่งถ่ายไป ดุติ ลูกเสือเวลามันเล่นกันสอนกัน พ่อแม่มันยังห้าม พ่อแม่มันยังคอยควบคุมอยู่ นี่ก็เหมือนกัน สัจจะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อริยสัจจมันมีหนึ่งเดียว เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจะรู้ตามความเป็นจริงขึ้นมา เพื่อสัจธรรมของเราขึ้นมา เรารู้ เราเป็น เราวิเคราะห์ เราวิจัยขึ้นมาในใจของเรา มันเป็นหน้าที่การงานของเรา

นี่ฟังเทศน์ ๆ ฟังเทศน์ทุกวัน ฟังเทศน์อย่างนี้ฟังเทศน์จากครูบาอาจารย์นะ หลวงปู่มั่นท่านบอกท่านอยู่ในป่านี้ฟังเทศน์ทุกวันเลย ฟังตลอด ธรรมมันเกิด ๆ สัจธรรมมันเกิด ฟังทุกวันเลย ฟังทุกวันเพราะท่านประพฤติปฏิบัติจิตใจมันโล่งโล่งใจ จิตใจมันควรแก่การงาน มันเปิดกว้าง นี่ธรรมมันถึงผูกขึ้นมา ธรรมมันถึงแสดงขึ้นมา ใจของเราที่มันเป็นน้ำเสีย น้ำเสียปลาก็อยู่ไม่ได้ สิ่งใดจะผูกขึ้นมาได้ มันไม่มีอะไรจะผูกขึ้นมาเลย มันมีแต่ของเน่าเสียผูกขึ้นมากลางหัวใจ มันทุกข์ไหม มีแต่ของผูกขึ้นมา มีแต่ของเสีย ของเสียไม่มีออกซิเจน สัตว์น้ำอยู่ไม่ได้

หัวใจของเรานะ แต่ถ้าเราพยายามกำหนดพุทโธ แล้วใช้ปัญญาอบรมสมาธิของมันให้ได้ ถ้ากตไม่ได้นี้ไร้ไซเคิล น้ำเสียมารีไซเคิลให้มันเป็นน้ำดีขึ้นมา ถ้ามันน้ำดีขึ้นมาแล้วสิ่งมีชีวิตมันก็ฟื้นฟูลงขึ้นมา เดี่ยวสัตว์น้ำมันก็มา ทุกอย่างมันมาแล้วมันอุดมสมบูรณ์ไปหมดเลย ถ้าเราทำของเรา นี่เราปฏิบัติของเราเห็นไหม เรานักร้อง ล้าก็เลสตัณหาความทะยานอยาก ล้าในขอบเขตในใจเรานี้ หัวใจนี้ สิ่งนี้เราหามันอยู่ใจ มันอยู่กับเรา อยู่วัดก็หัวใจดวงนี้ มาฟังเทศน์ที่นี้ก็หัวใจดวงนี้ เดี่ยว

กลับไปก็เป็นหัวใจดวงนี้ ขอบเขตมันก็หัวใจดวงนี้ เวลาเข้าหมู่คณะมันก็รื่นเริง มันก็เป็นปฏิสัมพันธ์ เรามีน้ำใจต่อกัน

เวลาเรากลับไปแล้ว หัวใจเราดวงเดียว หัวใจเราดวงเดียวมันจะเป็นสระที่มีออกซิเจน สระที่มีสถานะสมบูรณ์ มีแต่สิ่งมีชีวิต มีแต่ความรื่นเริง หรือมันจะเป็นสระที่ว่ามีแต่น้ำเสีย มีแต่ของเสีย มีแต่สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์เลย นี่มันพิจารณาได้ มันทำได้ มันทำให้เจริญงอกงามขึ้นมาได้ อยู่ที่ปัญญาของเรา อยู่ที่น้ำจิตน้ำใจของเรา อยู่ที่ความจริงจังของเรา นี่พึงธรรม พึงธรรมๆ เตือนหัวใจนี้ เวลาหลงตาท่านเทศน์นะ แต่ท่านบอกท่านเทศน์เพื่อท่านด้วย ตั้งแต่ตัวท่านลงไป

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเทศน์ขึ้นมาเนีย ทุกคน สัตว์โลก เห็นไหม สัตว์โลกที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ทุกดวงใจจ้าเหว เว้นไว้แต่ประพฤติกรรมปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์เท่านั้น สัตว์โลกเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้าเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะโดยอวิชชาปิดตาไว้ แล้วก็หมุนไป นี่ก็ผัดวันประกันพรุ่ง ๑ ปี ๒ ปี ๓ ปี เวียนไป พรรษาแล้วพรรษาเล่า ๒๔ ชั่วโมงแล้วก็ ๒๔ ชั่วโมงเล่า เราต้องปฏิบัติตามความจริงของเรา

พยายามหาและค้นคว้า สุตท้ายมันเป็นจริงใจ เวลาเราเป็นลูกเสือนะ อยู่กับครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านคุ้มครองดูแลเรา แต่เราต้องเติบโตขึ้นมา เวลาเติบโตขึ้นมาแล้วนี่พ่อแม่มันก็จะให้ออกไปให้อยู่หากินเอง เราก็ต้องเติบโตขึ้นมา เราต้องมีจิตใจที่มั่นคง จิตใจที่เอาตัวรอดได้ แล้วเวลาบริษัท ๔ จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง สิ่งที่สมณสารูปที่เราสร้างสมขึ้นมาของเราได้ ได้ในใจของเราแล้ว สิ่งนี้ไม่ต้องไปอวดใคร

ทุกคนเขามีหุมีตา ความที่มีหุมีตาเขาแสวงหาความจริง โลกนี้ต้องการความจริง โลกนี้ต้องการของดี โลกนี้ไม่ต้องการของไม่ดี แล้วถ้าจิตใจมันดี มันดีมันดีในตัวเอง มันชั่วมันก็จะชั่วในตัวเอง ถ้าชั่วในตัวเองทุกคนห่างไกล เขาไม่เข้าไปใกล้หรอก มันเหม็น

นี่ก็เหมือนกัน ความดีความชั่วในใจของเรามันของเราเอง ไม่ต้องไปโชว์ไม่ต้องไปอวดใคร สร้างคุณงามความดีของเรา ทำคุณงามความดีของเรา เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร เราดูแล

หัวใจของเรา เราไม่จงเวรจงกรรมอะไรทั้งสิ้น ผลของวิญญูะมันมาสบกันมาพบกัน มันก็ต้องพลัดพรากจากกันไป เราดูแลใจเราอย่างเดียว เรายังรักษาใจของเราอย่างเดียว

ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เราจะมืองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสถิตอยู่กลางหัวใจนี้ เราจะเคารพครูบาอาจารย์ของเราในกลางหัวใจนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมก็กราบธรรมในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้รู้ค้นขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ กราบธรรมในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราแสวงหาสิ่งนี้ จิตใจของเรามันเร้าร้อน จิตใจของเรามันมีแต่กิเลสตัดหาความทะยานอยากควบคุมมันอยู่ เราจะมีคุณธรรมมีศีลธรรม ค้นคว้าไล่ล่าไ้ความไม่ดีไ้ความชั่วร้าย แล้วเอามาตีแผ่ เอามาพิจารณาของมัน ถึงที่สุดด้วยปัญญาญาณ เห็นไหมต้องตัด เวลามันขาดเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไปมันจะเป็นสมบัติของเรา มันจะเป็นอกุปปธรรม มันเป็นศีลธรรม

เราจะล่าความจริง เราจะล่าคุณธรรม เราจะล่าศีลจะความจริงขึ้นมาในหัวใจ เราจะเป็นนักร้องล่าที่มีเขี้ยวมีเล็บ จะเป็นนักร้องที่มีสติมีปัญญา ไม่ใช่เชื่อๆ เชื่อๆ เทียวไปกินเศษเนื้อของใคร เราจะไม่เอาแต่คุณงามความดีของเรา เอาแต่ประโยชน์ของเราเพื่อใจดวงนี้ เอวัง